

Проект
вноситься народним
депутатом України
Петьовкою В.В.
(посвідчення № 297)

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про судово-медичну експертну діяльність

Цей Закон визначає правові, організаційні і фінансові засади здійснення судово-експертної медичної діяльності — діяльності системи органів Державної судово-медичної експертної служби з метою забезпечення правосуддя України незалежною, кваліфікованою і об'єктивною медичною експертизою, орієнтованою на максимальне використання досягнень науки і техніки.

Розділ I СУДОВО-МЕДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА

Стаття 1. Поняття та принципи судово-медичної експертизи

1.1. Судово-медична експертиза — це здійснюване на підставі спеціальних медичних знань дослідження матеріальних об'єктів, що містять інформацію про обставини справи, яка перебуває в провадженні органів досудового розслідування чи суду.

1.2. Судово-медична експертиза включає:

1.2.1. експертизу трупів у випадках насильницької смерті;

1.2.2. експертизу трупів при підозрі застосування насилля або з інших обставин, що обумовлюють необхідність такої експертизи;

1.2.3. експертизу потерпілих, обвинувачених та інших осіб;

1.2.4. експертизу речових доказів;

1.2.5. експертизу за матеріалами кримінальних справ;

1.2.6. експертизу за матеріалами цивільних справ.

1.3. Судово-медична експертиза здійснюється на принципах законності, об'єктивності, неупередженості, повноти дослідження та незалежності.

Стаття 2. Законодавство України про судово-медичну експертизу

2.1. Законодавство України про судово-медичну експертизу складається із цього Закону, Закону України «Про судову експертизу», процесуального законодавства, інших нормативно-правових актів.

2.2. Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачено законодавством України про судово-медичну експертизу, застосовуються правила міжнародного договору України.

2.3. У випадку виникнення колізії між цим Законом та Законом «Про судову експертизу» застосовуються положення цього Закону.

2.4. У випадку виникнення колізії між цим Законом та процесуальним законодавством застосовуються положення відповідного процесуального закону.

Стаття 3. Правила проведення судово-медичної експертизи

3.1. Судово-медична експертиза проводиться згідно з постановою посадової особи, що проводить дізнання, слідчого, прокурора, судді, а також за ухвалою суду або на замовлення підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, їх захисників, законного представника, потерпілого, його представника.

3.2. Посадовою особою, що проводить дізнання, слідчим, прокурором, суддею чи судом можуть бути призначені, а підозрюваним, обвинуваченим, засудженим, виправданим, їх захисниками, законними представниками, потерпілим, його представниками можуть бути замовлені первинна, додаткова та повторна судово-медична експертиза.

3.3. Первинна судово-медична експертиза може бути проведена одним або кількома експертами. Необхідність участі кількох експертів визначається особою, що призначила таку експертизу, або начальником територіального бюро судово-медичної експертної служби.

Додаткова судово-медична експертиза доручається експерту (експертам), що проводив (проводили) первинну експертизу, або іншому (іншим) експерту (експертам).

Повторна судово-медична експертиза повинна бути доручена тільки іншому (іншим) експерту (експертам).

3.4. Участь кількох експертів є обов'язковою при проведенні:

- 3.4.1. експертиз у справах про притягнення до кримінальної відповідальності медичних працівників за професійні правопорушення;
- 3.4.2. експертиз визначення стану здоров'я;
- 3.4.3. повторних експертиз за матеріалами кримінальних та цивільних справ;
- 3.4.4. експертиз з визначення втрати загальної та професійної працездатності.

Проведення цих експертиз здійснюється у відділах комісійних експертиз територіальних бюро судово-медичних експертиз, а також у Державній судово-медичній експертній службі України.

3.5. У разі необхідності вирішення питань, що потребують спеціальних знань з судової медицини та інших галузей науки та техніки, призначається комплексна експертиза, яка виконується судово-медичним експертом та фахівцями інших спеціальностей.

При комплексній експертизі застосовуються медичні, криміналістичні, хімічні, фізичні, технічні та інші методи дослідження. У висновку експертів, що беруть участь у проведенні комплексної судової експертизи, указується, які дослідження і в якому об'ємі провів кожен експерт, які факти він встановив і до яких висновків дійшов.

3.6. Персональний склад експертів, що проводять експертизу, визначається особою, яка призначила експертизу, або керівником бюро судово-медичної експертизи у разі відсутності в документі про призначення експертизи персонального складу експертів.

3.7. При проведенні судово-медичної експертизи можуть бути присутні:

- 3.7.1. слідчий (за винятком проведення експертизи особи іншої статі, коли це супроводжується її оголенням);
- 3.7.2. обвинувачений та інша особа (тільки з дозволу слідчого);
- 3.7.3. лікарі лікувально-профілактичних закладів з дозволу слідчого.

3.8. При проведенні експертизи не на базі судово-медичної експертизи керівник лікувально-профілактичної установи зобов'язаний забезпечити судово-медичних експертів приміщенням для виконання експертизи, необхідним обладнанням і матеріалами, подавати іншу необхідну допомогу.

3.9. Якщо у проведенні експертизи беруть участь кілька експертів, їм повинна бути надана можливість радитись між собою.

Підсумки групи експертів у випадках їх одностайної думки підписуються всіма експертами; у разі незгоди між експертами - вони дають окремі підсумки.

3.10. Проведення експертизи повинно бути закінчене протягом одного місяця з дня отримання від органів дізнання, попереднього слідства або суду всіх необхідних матеріалів. При перевищенні експертом встановлених строків він повинен дати усне роз'яснення причин затримки керівнику бюро судово-медичних експертиз і направити про це письмове повідомлення особі, яка призначила експертизу.

3.11. Кабінет Міністрів України затверджує правила:

3.11.1. судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень;

3.11.2. проведення судово-медичної експертизи трупів;

3.11.3. проведення комісійних судово-медичних експертиз;

3.11.4. проведення судово-медичних експертиз з приводу статевих станів;

3.11.5. проведення судово-медичної експертизи у відділенні гістології;

3.11.6. проведення судово-медичної експертизи у відділенні імунології;

3.11.7. проведення судово-медичної експертизи у відділенні токсикології;

3.11.8. проведення судово-медичної експертизи у відділенні цитології;

3.11.9. проведення інших видів судово-медичних експертиз.

Стаття 4. Суб'єкти судово-медичної експертної діяльності

4.1. Судово-медичну експертну діяльність здійснюють виключно державні спеціалізовані установи.

4.2. До державних спеціалізованих установ належать органи Державної судово-медичної експертної служби України.

4.3. Не дозволяється створення окремих судово-медичних експертних служб Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Служби безпеки України та Державної прикордонної служби України та інших органів державної влади і місцевого самоврядування.

4.4. Для проведення судово-медичних експертиз за рішенням особи або органу, що призначили судову експертизу, можуть залучатися, крім судових експертів, також інші фахівці з відповідних галузей знань.

4.5. Виконувати судово-медичні експертизи в державних спеціалізованих судово-експертних установах можуть також викладачі профільних кафедр вищих навчальних медичних закладів та закладів післядипломної освіти, які не є працівниками судово-експертних установ, за умови, що вони мають кваліфікацію судового експерта, а їх судово-експертна діяльність є засобом практичної підготовки судових експертів або спрямована на створення і вдосконалення належної науково-методичної бази експертних досліджень.

4.6. Фахівці державних установ судово-медичної експертизи повинні мати вищу медичну (фармацевтичну) освіту, пройти спеціальну підготовку з проведення судово-медичних експертиз та отримати сертифікат на звання судово-медичного експерта.

4.7. Без додаткового узгодження з особою, що призначила експертизу, до участі в проведенні судово-медичних експертиз як експерти за рішенням керівника територіального бюро судово-медичної експертизи або Державної судово-медичної експертної служби України можуть бути залучені професори та викладачі кафедр судової медицини, фахівці закладів охорони здоров'я та інших відомств. При цьому на цих суб'єктів поширюються вимоги та відповідальність, що висуваються цим Законом до судових експертів.

Стаття 5. Види судово-медичних експертиз

5.1. Особою, що проводить дізнання, слідчим, прокурором, суддею чи судом можуть бути призначені первинна, додаткова та повторна судова експертиза. заява

5.2. Первинна експертиза призначається у справі з певних питань уперше. Вона може бути проведена як одним, так і кількома експертами. Необхідність участі кількох експертів визначається особою, що призначила таку експертизу, або керівником експертної установи.

5.3. Якщо первинна експертиза буде визнана судом неповною або не досить ясною, може бути призначена додаткова експертиза, яка доручається тому самому або іншому експертові.

5.4. Повторна експертиза признається коли висновок експерта буде визнано судом необґрунтованим чи таким, що суперечить іншим матеріалам справи або інакше викликає сумніви в його правильності. Призначення повторної експертизи повинно бути мотивоване, а її проведення доручається іншому експертові або іншим експертам.

5.5. У разі необхідності може бути призначено комісійну експертизу. Дана експертиза проводиться не менше ніж двома експертами однієї спеціальності. Комісійний характер експертизи визначається органом (особою), що призначив експертизу або керівником експертної установи,

якій доручено проведення судової експертизи. Якщо за наслідками проведених досліджень думки експертів по поставлених питаннях співпадають, то ними складається єдиний висновок. У разі виникнення розбіжностей кожен з експертів, що брали участь у проведенні судової експертизи, дає окремий висновок по питаннях, що викликали розбіжність.

Стаття 6. Висновок судово-медичної експертизи

6.1. Результати судово-медичної експертизи оформлюються шляхом складання висновку. Форма та структура цього документа визначається Державною судово-медичною експертною службою України.

6.2. У вступній частині висновку повинно бути зазначено: час і місце проведення експертизи; умови проведення експертизи, що мають значення для експертного дослідження (освітлення, температура повітря тощо); назва документа, на підставі якого проводиться експертиза; прізвище, ім'я та по батькові експерта, його посада, місце роботи, фах і стаж роботи за фахом, кваліфікаційна категорія, науковий ступінь, вчене звання; прізвище, ім'я та по батькові, вік померлого (при експертизі трупа), прізвище, ім'я та по батькові, вік, місце проживання, документ, що посвідчує особу (при експертизі потерпілих, обвинувачених та інших осіб), назва і номер кримінальної та цивільної справи, кількість томів та листів справи, перелік об'єктів та зразків, що надійшли на експертизу (при експертизі за матеріалами справи та експертизі речових доказів); особи, які були присутні при виконанні експертизи; підпис судово-медичного експерта про роз'яснення йому процесуальних прав та обов'язків і про його відповідальність; перелік питань, поставлених на вирішення експертизи.

6.3. В описовій частині висновку викладаються обставини справи — відомості, які необхідні судово-медичному експерту при виконанні експертизи та складанні підсумків: слідчі дані, зміст медичних документів, опитування та скарги особи, яку оглядають тощо.

У разі проведення додаткової або повторної експертизи судово-медичний експерт повинен зазначити в обставинах справи привід для призначення такої експертизи.

Дослідна частина повинна містити докладний опис процесу дослідження і всіх виявлених при цьому фактичних даних з вказівкою методів та методик, що застосовувались, в тому числі і тих, що реєстрували ушкодження.

Структура дослідної частини визначається видом експертизи, що виконується. Обсяг необхідних відомостей, які повинні міститися в дослідній частині кожного виду експертизи, регламентуються правилами проведення окремих видів експертиз.

6.4. Вступна частина, описова та дослідна частина, що разом складають протокольну частину висновку експерта, підписуються судово-медичним експертом та особами, які були згадані у вступній частині.

6.5. Підсумки у висновку експерта є науково обґрунтованою думкою експерта, сформульованою на підставі результатів виконаної експертизи.

6.6. Підсумки судово-медичної експертизи складаються на підставі фактичних даних, отриманих у процесі проведення експертизи та експертного аналізу обставин справи.

6.7. Оформлення висновку здійснюється згідно з вимогами процесуального законодавства України.

6.8. Підсумки експертизи повинні складатися не пізніше ніж через три доби після закінчення всіх експертних досліджень з обов'язковим зазначенням дати закінчення експертизи.

6.9. Висновок експерта складається не менш як у двох примірниках, один з яких одразу ж надсилається особі, яка призначила експертизу, а другий залишається в архіві бюро судово-медичної експертизи.

6.10. Підміняти висновок експерта довідками та виписками, а також використовувати для складання цього документа незатверджені форми та бланки анкетного типу забороняється.

Розділ II СУДОВО-МЕДИЧНИЙ ЕКСПЕРТ

Стаття 7. Особи, які можуть бути судово-медичними експертами

7.1. Судово-медичними експертами можуть бути фахівці, які мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче магістра, пройшли відповідну підготовку та отримали кваліфікацію судово-медичного експерта.

7.2. До проведення судово-медичних експертиз, крім тих, що проводяться виключно державними спеціалізованими установами, можуть залучатися також судові експерти, які не є працівниками цих установ, за умови, що вони мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче магістра, пройшли відповідну підготовку в державних спеціалізованих установах, атестовані та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності у порядку, передбаченому Законом України «Про судову експертизу».

7.3. Судово-медичному експерту забороняється використовувати свої повноваження з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки та пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб.

Стаття 8. Особи, які не можуть бути судово-медичними експертами

8.1. Не може залучатися до виконання обов'язків судово-медичного експерта особа, визнана в установленому законом порядку недієздатною, а також та, яка має не зняту або не погашену судимість, або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення або дисциплінарне стягнення у вигляді позбавлення кваліфікації судово-медичного експерта.

8.2. Не можуть бути судово-медичними експертами особи, які перебувають у службовій або іншій залежності від сторін кримінального провадження або потерпілого

8.3. Інші обставини, що забороняють участь особи як експерта в судочинстві, передбачаються процесуальним законодавством.

Стаття 9. Атестація та Державний Реєстр атестованих судово-медичних експертів

9.1. Метою атестації судово-медичного експерта є оцінка професійного рівня фахівця, який залучається до проведення судово-медичних експертиз або бере участь у розробках теоретичної та методичної бази судово-медичної експертизи. Залежно від спеціалізації фахівцям присвоюється кваліфікація судово-медичного експерта з правом проведення судово-медичної експертизи.

9.2. Залежно від спеціалізації і рівня підготовки працівникам державної спеціалізованої установи присвоюються кваліфікація судового експерта і кваліфікаційний клас.

9.3. Порядок проведення атестації та присвоєння чи позбавлення кваліфікаційних класів судово-медичного експерта визначається Державною судово-медичною експертною службою України.

9.4. Атестовані відповідно до вимог законодавства судово-медичні експерти включаються до державного Реєстру атестованих судових експертів, ведення якого покладається на Міністерство юстиції України.

9.5. Особа або орган, які призначили судово-медичну експертизу, можуть доручити її проведення тим судово-медичним експертам, яких внесено до державного Реєстру атестованих судово-медичних експертів, а у випадках,

передбачених пп. 4.4. та 4.5. цього Закону, — іншим фахівцям з відповідних галузей знань.

9.6. Для присвоєння та позбавлення кваліфікації судово-медичного експерта і кваліфікаційних класів створюються експертно-кваліфікаційні комісії при Державній судово-медичній експертній службі України та її територіальних бюро.

До складу експертно-кваліфікаційних комісій входять найбільш досвідчені фахівці та науковці, які мають кваліфікацію судово-медичного експерта та стаж практичної роботи за спеціальністю не менше десяти років.

9.7. Присвоєння кваліфікаційних класів судово-медичним експертам та позбавлення кваліфікаційних класів судово-медичних експертів проводяться в порядку, що встановлюється Державною судово-медичною експертною службою України.

Стаття 10. Обов'язки судово-медичного експерта

10.1. Незалежно від виду судочинства судово-медичний експерт зобов'язаний:

10.1.1. провести повне дослідження і дати обґрунтований та об'єктивний письмовий висновок, а в разі необхідності — роз'яснити його;

10.1.2. на вимогу особи або органу, які залучили експерта, судді, суду дати роз'яснення щодо даного ним висновку;

10.1.3. заявляти самовідвід за наявності передбачених законодавством підстав, які виключають його участь у справі;

10.1.4. особисто провести повне дослідження і дати обґрунтований та об'єктивний письмовий висновок на поставлені йому запитання

10.1.5. надати письмові відповіді на запитання слідчого, прокурора, суду. Органи досудового слідства не мають права допитувати судово-медичного експерта, викликати його для надання пояснень;

У випадках участі у невідкладних та інших слідчих діях судово-медичний експерт зобов'язаний сприяти слідчому у виявленні, закріпленні та вилученні доказів, давати по можливості пояснення, брати участь разом з іншими особами в складанні протоколу огляду та підписувати його.

Організація участі експерта у означених діях та забезпечення його транспортом покладається на органи дізнання, попереднього слідства та суд.

Як фахівці судово-медичні експерти можуть залучатися у встановленому законом порядку до участі в початкових та інших слідчих діях: огляду трупів на місці події (знайдення), ексгумації, вилучення зразків та інших.

10.1.6. дати відповіді на запитання суду під час допиту. При виклику у судові засідання для участі в розгляді кримінальних або цивільних справ судово-медичний експерт виконує експертизу в суді або може бути допитаний з приводу експертизи;

Участь судово-медичного експерта у судовому засіданні регламентується процесуальним законодавством України, за яким експерт має право знайомитися з матеріалами справи, що стосуються експертизи, ставити запитання, які стосуються експертизи, потерпілим, обвинуваченим та свідкам.

В разі проведення експертизи в суді судово-медичний експерт складає висновок у 2-х примірниках. Підсумки цього висновку він оголошує у судовому засіданні і потім передає їх суду. Після оголошення підсумків експерт за клопотанням осіб, які беруть участь у судовому процесі, може роз'яснити їх в усній формі.

Копія висновку додається до документів експертизи, що зберігаються в архіві територіального бюро судово-медичної експертизи.

У випадках неправильного тлумачення особами, які беруть участь у судовому процесі, підсумків, що були дані судово-медичним експертом, він зобов'язаний заявити про це. Експерт також зобов'язаний включити до висновків підсумки з обставин справи, що належать до його компетенції, але з яких йому не були поставлені запитання.

10.1.7. забезпечити збереження об'єкта експертизи. Якщо дослідження пов'язане з повним або частковим знищенням об'єкта експертизи або зміною його властивостей, експерт повинен одержати на це дозвіл від особи, яка залучила експерта;

10.1.8. не розголошувати без дозволу сторони кримінального провадження, яка його залучила, чи суду відомості, що стали йому відомі у зв'язку з виконанням обов'язків, або не повідомляти будь-кому, крім особи, яка його залучила, чи суду про хід проведення експертизи та її результати;

10.1.9. невідкладно повинен повідомити особу, яка його залучила, чи суд, що доручив проведення експертизи, про неможливість проведення експертизи через відсутність у нього необхідних знань або без залучення інших експертів;

10.1.10. у разі виникнення сумніву щодо змісту та обсягу доручення експерт невідкладно заявляє клопотання особі, яка призначила експертизу, чи суду, що доручив її проведення, щодо його уточнення або повідомляє про неможливість проведення експертизи за поставленим запитанням або без залучення інших осіб.

Стаття 11. Права судово-медичного експерта

11.1. Незалежно від виду судочинства судово-медичний експерт має право:

11.1.1. ознайомлюватися з матеріалами справи, в тому числі кримінального провадження, що стосуються предмета експертизи;

11.1.2. вказувати у висновку експерта на виявлені в ході проведення судової експертизи факти, які мають значення для справи і з приводу яких йому не були поставлені питання;

11.1.3. з дозволу особи або органу, які призначили судово-медичну експертизу, бути присутнім під час проведення слідчих чи судових дій і заявляти клопотання, що стосуються предмета судово-медичної експертизи;

11.1.4. подавати скарги на дії особи, у провадженні якої перебуває справа, якщо ці дії порушують права судово-медичного експерта;

11.1.5. одержати винагороду за виконану роботу та відшкодування витрат, пов'язаних із проведенням експертизи і викликом для надання пояснень чи показань, у разі, якщо проведення експертизи не є службовим обов'язком особи, яка залучена як експерт;

11.1.6. проводити на договірних засадах експертні дослідження з питань, що становлять інтерес для юридичних і фізичних осіб, з урахуванням обмежень, передбачених законом;

11.1.7. заявляти клопотання про надання додаткових матеріалів і зразків та вчинення інших дій, пов'язаних із проведенням експертизи.

Якщо наданих матеріалів недостатньо для вирішення поставлених перед експертом питань, він має право порушувати клопотання перед особою, яка призначила експертизу, про надання додаткових матеріалів та документів, які необхідні для її проведення. Експерт також має право просити особу, яка призначила експертизу, уточнити або пояснити питання, запропоновані йому для вирішення при виконанні експертизи.

Якщо питання, що поставлені перед експертом, виходять за межі або не входять до його компетенції, він зобов'язаний відмовитися від відповідей на них. При неможливості дати відповіді на питання (частину питання), що поставлені, або неможливості виконати всю експертизу судово-медичний експерт мотивує свою відмову і в письмовому вигляді повідомляє про це особу, яка призначила експертизу;

11.1.8. бути присутнім під час вчинення процесуальних дій, що стосуються предметів та об'єктів дослідження;

11.1.9. викладати у висновку експертизи виявлені в ході її проведення відомості, які мають значення для кримінального або цивільного провадження і з приводу яких йому не були поставлені запитання;

11.1.10. ставити запитання, що стосуються предмета та об'єктів дослідження, особам, які беруть участь у кримінальному або цивільному провадженні;

11.1.11. заявляти клопотання про забезпечення безпеки у випадках, передбачених законом;

11.1.12. у разі виявлення при проведенні експертизи даних, що мають значення для справи, але щодо яких питань поставлено не було, судово-медичний експерт вправі повідомити про них особу, яка призначила експертизу, або вказати на них у своїх підсумках;

11.1.13. при виконанні експертиз, в яких виникла необхідність вирішення спеціальних питань, що не входять до компетенції судово-медичного експерта, і потрібна консультація фахівця у відповідній галузі медицини або в разі потреби у проведенні огляду особи, яка піддається судово-медичній експертизі у лікаря-фахівця, що працює в іншому закладі охорони здоров'я, судово-медичний експерт за погодженням з особою, яка призначила експертизу, має право залучати цього фахівця для проведення всіх необхідних досліджень, для вирішення питань, поставлених перед експертизою;

11.1.14. коли при відповіді на питання, поставлені перед експертизою, виникає необхідність у проведенні судово-медичних лабораторних досліджень, судово-медичний експерт має право надіслати всі необхідні матеріали на ці дослідження. Порядок, організація та вид лабораторного дослідження визначаються правилами проведення окремих видів експертиз;

11.1.15. якщо у процесі виконання судово-медичної експертизи виявлені об'єкти, що за своїм характером можуть стати речовими доказами і предметом окремої криміналістичної або іншої експертизи, то їх слід

описати у висновку експерта та передати особі, яка призначила експертизу, під розписку для направлення на відповідну експертизу;

11.1.16. вилучати частини трупа, органи та тканини, кров, сечу тощо для проведення судово-медичної експертизи без дозволу близьких родичів потерпілого або інших законних представників. Порядок вилучення і перелік частин трупа, органів та тканин, крові, сечі тощо, що вилучаються, визначаються Правилами проведення судово-медичної експертизи (дослідження) трупів;

11.1.17. з дозволу особи, яка проводить дізнання, слідчого, прокурора та суду бути присутнім при проведенні допитів та інших слідчих і судових дій, ставити запитання, що стосуються експертизи, особам, які допитуються.

11.2. Судово-медичний експерт не має права за власною ініціативою збирати матеріали для проведення експертизи. Експерт може відмовитися від давання висновку, якщо поданих йому матеріалів недостатньо для виконання покладених на нього обов'язків. Заява про відмову має бути вмотивованою.

Стаття 12. Відвід судово-медичного експерта

12.1. Судово-медичний експерт не може брати участь у проведенні експертиз та слідчих дій, якщо він є потерпілим, цивільним позивачем або відповідачем, свідком або перебуває в родинних стосунках, службовій чи іншій залежності від обвинуваченого, потерпілого, цивільного позивача або відповідача та їх представників, а також якщо наявні інші обставини, які дають підставу вважати, що він особисто, прямо чи побічно зацікавлений в результатах справи.

12.2. В означених випадках експерт підлягає відводу або повинен заявити самовідвід. Питання про відвід експерта вирішується особою, яка проводить дізнання, слідчим, прокурором або судом відповідно до процесуального законодавства.

12.3. Попередня участь експерта у справі як фахівця з судової медицини при огляді трупа на місці події не є підставою для відводу.

Стаття 13. Гарантії незалежності судово-медичного експерта та правильності його висновку

13.1. Незалежність судово-медичного експерта та правильність його висновку забезпечуються:

13.1.1. процесуальним порядком призначення судово-медичного експерта;

13.1.2. заборонаю під загрозою передбаченої законом відповідальності втручатися будь-кому в проведення судово-медичної експертизи;

13.1.3. самостійним статусом установ судово-медичних експертиз, незалежних від органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування та суду;

13.1.4. створенням необхідних умов для діяльності судово-медичного експерта, його матеріальним і соціальним забезпеченням;

13.1.5. кримінальною відповідальністю судово-медичного експерта за дачу завідомо неправдивого висновку та відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків;

13.1.6. можливістю призначення повторної судово-медичної експертизи;

13.1.7. кримінальною відповідальністю осіб, які неправомірно втручаються у здійснення судово-медичної експертної діяльності.

Стаття 14. Відповідальність судово-медичного експерта

14.1. На судово-медичного експерта згідно з чинним законодавством покладається особиста відповідальність за проведення дорученої йому експертизи.

14.2. За завідомо неправдивий висновок, відмову без поважних причин від виконання покладених обов'язків у суді, невиконання інших обов'язків судово-медичний експерт несе кримінальну відповідальність.

14.3. Судово-медичний експерт на підставах і в порядку, передбачених законодавством, може бути притягнутий до дисциплінарної, матеріальної, адміністративної чи кримінальної відповідальності.

Стаття 15. Оплата праці та соціальний захист судово-медичних експертів

15.1. На працівників Державної судово-медичної служби України та інших державних спеціалізованих установ судових експертиз поширюються особливості матеріального та соціально-побутового забезпечення, передбачені Законом України «Про державну службу» та цим Законом.

15.2. Заробітна плата працівників державних спеціалізованих установ судових експертиз, які мають кваліфікацію судового експерта, складається

з посадового окладу, надбавок, доплат до нього, премій та інших виплат, розмір і порядок встановлення яких визначаються Кабінетом Міністрів України.

Працівники державних спеціалізованих установ судових експертиз, які мають кваліфікацію судового експерта, вправі отримувати матеріальну допомогу на оздоровлення при наданні щорічної відпустки та допомогу для вирішення соціально-побутових питань у розмірах, що не перевищують їх середньомісячної заробітної плати, протягом календарного року.

До стажу роботи, що дає право на встановлення щомісячної надбавки за вислугу років працівникам державних спеціалізованих установ судових експертиз, які мають кваліфікацію судового експерта, зараховується стаж роботи на посадах керівних працівників, судових експертів, наукових працівників державних спеціалізованих установ судових експертиз за наявності кваліфікації судового експерта з урахуванням попереднього стажу роботи за фахом на посадах державних службовців і наукових працівників.

Робочий час працівників державних спеціалізованих установ судових експертиз, які мають кваліфікацію судового експерта, – це час, протягом якого ці працівники відповідно до правил внутрішнього службового розпорядку мають виконувати свої посадові обов'язки.

Розділ III

СУДОВО-МЕДИЧНА ЕКСПЕРТНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Стаття 16. Державна судово-медична експертна служба України

16.1. Державна судово-медична експертна служба України є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом.

16.2. Державна судово-медична експертна служба України забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері здійснення судово-медичної експертної діяльності.

16.3. Державна судово-медична експертна служба України очолює єдину систему державних спеціалізованих судово-медичних експертних установ.

16.4. Основними функціями Державної судово-медичної експертної служби України є практична та організаційно-методична діяльність, спрямована на плановий розвиток вдосконалення судово-медичної

експертної служби, виконання особливо складних первинних і повторних експертиз, впровадження в експертну діяльність нових методів дослідження, а також сприяння заходам щодо поліпшення охорони здоров'я населення.

16.5. Завдання Державної судово-медичної експертної служби України:

16.5.1. забезпечення нормативно-правового регулювання судово-медичної експертної діяльності на підставі та в межах цього Закону;

16.5.2. визначення пріоритетних напрямів розвитку судово-медичної експертної діяльності;

16.5.3. інформування та надання роз'яснень щодо здійснення судово-медичної експертної діяльності;

16.5.4. проведення організаційно-методичної роботи з поліпшенням і вдосконаленням виконання судово-медичних експертиз в усіх територіальних бюро судово-медичної експертизи України;

16.5.5. розробка і впровадження в судово-медичну практику нових методів дослідження, пропозицій щодо стану роботи судово-медичних установ та шляхів її вдосконалення;

16.5.6. здійснення державного управління у сфері судово-медичної експертної діяльності;

16.5.7. контроль експертної діяльності територіальних бюро судово-медичних експертиз України, зокрема шляхом проведення планових та періодичних перевірок;

16.5.8. надання консультативної допомоги територіальним бюро судово-медичної експертизи, а також судово-медичним експертам з питань організації та якісного виконання експертних досліджень;

16.5.9. організація та виконання особливо складних первинних та повторних судово-медичних експертиз і досліджень;

16.5.10. надання консультативної допомоги органам досудового слідства та суду з питань судово-медичної експертизи;

16.5.11. організація судово-медичного забезпечення при ліквідації наслідків стихійного лиха, катастроф та інших екстремальних ситуаціях;

16.5.12. удосконалення судово-медичних експертів та забезпечення проведення атестації їх у встановлені строки;

16.5.13. надання адміністративних послуг у сфері судово-медичної експертної діяльності;

16.5.14. управління об'єктами державної власності, що перебувають на балансі Державної судово-медичної експертної служби України та її територіальних бюро;

16.5.15. внесення пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у сфері судово-медичної експертної діяльності на розгляд Кабінету Міністрів України;

16.5.16. здійснення інших завдань, визначених законами України.

Стаття 17. Штатна структура Державної судово-медичної експертної служби України

17.1. Штати Державної судово-медичної експертної служби України затверджуються Кабінетом Міністрів України у встановленому порядку згідно з діючими нормативними навантаженнями та штатними нормативами.

17.2. Голова Державної судово-медичної експертної служби України призначається на посаду за поданням Прем'єр-міністра України та звільняється з посади Верховною Радою України.

17.3. Заступники Голови Державної судово-медичної експертної служби України призначаються на посади та звільняються з посад Кабінетом Міністрів України за поданням Голови Державної судово-медичної експертної служби України.

17.4. Структура Державної судово-медичної експертної служби України визначається Кабінетом Міністрів України з урахуванням необхідності створення у ній наступних підрозділів:

17.4.1. судово-медичний відділ;

17.4.2. відділ судово-медичної експертизи речових доказів /судово-медична лабораторія/, який складається з:

17.4.2.1. відділення судово-медичної гістології;

17.4.2.2. відділення судово-медичної імунології;

17.4.2.3. відділення судово-медичної криміналістики;

17.4.2.4. відділення судово-медичної токсикології;

17.4.2.5. відділення судово-медичної цитології;

17.4.2.6. відділ з розгляду скарг та звернень громадян та установ;

17.4.3. організаційно-методичний відділ;

17.4.4. адміністративно-господарська частина.

17.5. Завідуючі структурними підрозділами є кураторами відповідних галузей судово-медичної експертизи.

17.6. Керівництво Державною судово-медичною експертною службою України здійснюється на засадах єдиначальності Головою Державної судово-медичної експертної служби України, який одночасно є Головним судово-медичним експертом України.

17.7. Державна судово-медична експертна служба України є юридичною особою публічного права, має печатки, у тому числі гербову, з позначенням своєї повної назви.

Стаття 18. Голова Державної судово-медичної експертної служби України

18.1. Голова Державної судово-медичної експертної служби України є керівником цієї служби і одночасно Головним судово-медичним експертом України — провідним фахівцем в галузі судової медицини.

18.2. Голова Державної судово-медичної експертної служби України очолює Державну судово-медичну експертну службу України, сприяє її розвитку, координує діяльність та вдосконалює роботу судово-медичних експертів територіальних бюро судово-медичних експертиз, а також контролює однакове впровадження в судово-медичну діяльність нормативних документів та забезпечення високого професійного рівня роботи бюро судово-медичних експертиз.

18.3. Голова Державної судово-медичної експертної служби України у своїй роботі керується цим Законом, Законом України «Про судову експертизу» іншими законодавчими актами України, постановами Кабінету Міністрів України, які регламентують судово-медичну діяльність.

18.4. Голова Державної судово-медичної експертної служби України підзвітний і підконтрольний Верховній Раді України.

18.5. Голова Державної судово-медичної експертної служби України:

- 18.5.1. забезпечує формування державної політики у сфері здійснення судово-медичної експертної діяльності та контролює її реалізацію органами судово-медичної експертної служби;
- 18.5.2. погоджує та подає на розгляд Кабінету Міністрів України розроблені Державною судово-медичною експертною службою України проекти законів, актів Кабінету Міністрів України;
- 18.5.3. визначає пріоритетні напрями роботи Державної судово-медичної експертної служби України та шляхи виконання покладених на неї завдань, затверджує плани її роботи;
- 18.5.4. погоджує та подає на розгляд Кабінету Міністрів України структуру апарату Державної судово-медичної експертної служби України;
- 18.5.5. видає обов'язкові до виконання органами виконавчої влади накази з питань судово-медичної експертної діяльності;
- 18.5.6. призначає на посади та звільняє з посад керівників та заступників керівників самостійних структурних підрозділів Державної судово-медичної експертної служби України, керівників територіальних бюро Державної судово-медичної експертної служби України;
- 18.5.7. утворює, реорганізує, ліквідує територіальні бюро Державної судово-медичної експертної служби України;
- 18.5.8. порушує перед Кабінетом Міністрів України питання щодо скасування актів Міністерства охорони здоров'я України повністю чи в окремій частині;
- 18.5.9. скасовує акти територіальних бюро та інших структурних підрозділів Державної судово-медичної експертної служби України;
- 18.5.10. вирішує питання щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності заступників Голови Державної судово-медичної експертної служби України, керівників територіальних бюро та інших структурних підрозділів Державної судово-медичної експертної служби України;
- 18.5.11. ініціює питання щодо проведення службового розслідування стосовно заступників Голови Державної судово-медичної експертної служби України, керівників територіальних бюро та інших структурних підрозділів Державної судово-медичної експертної служби України, інших державних службовців і працівників апарату Державної судово-медичної експертної служби України та її територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери її управління;

18.5.12. визначає порядок обміну інформацією між Державною судово-медичною експертною службою України та іншими центральними і місцевими органами виконавчої влади, періодичність її подання;

18.5.13. вирішує інші питання, пов'язані із спрямуванням і координацією діяльності Державної судово-медичної експертної служби України.

18.6. На Голову Державної судово-медичної експертної служби України покладається:

18.6.1. впровадження в судово-медичну експертну діяльність законодавчих актів України, а також забезпечення контролю за їх виконанням;

18.6.2. розробка правил, положень, інструкцій та інших нормативних документів, що регламентують практичну діяльність установ судово-медичної експертної служби;

18.6.3. впровадження в судово-медичну практику нових методів дослідження;

18.6.4. розробка та впровадження пропозицій щодо поліпшення стану судово-медичної експертної служби, які повинні включати такі заходи:

18.6.4.1. проведення організаційної та науково-методичної роботи з судово-медичної експертизи;

18.6.4.2. комплектування територіальних бюро судово-медичних експертиз фахівцями;

18.6.4.3. проведення підвищення кваліфікації та атестації судово-медичних експертів;

18.6.4.4. розробка і затвердження норм навантаження, штатних нормативів медичного персоналу та типових штатів бюро судово-медичних експертиз.

18.7. Голова Державної судово-медичної експертної служби України зобов'язаний:

18.7.1. організувати та брати участь у проведенні комплексних періодичних обстежень стану та діяльності територіальних бюро судово-медичних експертиз України, а також здійснювати контроль за усуненням виявлених недоліків і виконанням запропонованих пропозицій;

18.7.2. організувати здійснення контролю за якістю та повнотою проведення експертних досліджень, що були виконані в територіальних бюро судово-медичних експертиз України, шляхом перевірки відповідної документації;

18.7.3. забезпечувати проведення судово-медичних експертиз з кримінальних та цивільних справ у Державній судово-медичній експертній службі України;

18.7.4. організовувати періодичне, не менш одного разу на рік, проведення нарад керівників територіальних бюро судово-медичної експертизи;

18.7.5. організовувати складання щорічного звіту про діяльність судово-медичної експертної служби і подання його до Кабінет Міністрів України та Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини.

18.8. Голова Державної судово-медичної експертної служби України має право:

18.8.1. вимагати будь-яку судово-медичну експертну документацію, препарати та інші матеріали територіальних бюро судово-медичної експертизи;

18.8.2. запитувати через особу або орган, які залучили експерта, з лікувально-профілактичних установ медичну документацію, необхідну для проведення експертиз і розгляду скарг та заяв громадян;

18.8.3. брати участь у складанні навчальних планів і програм усіх видів підготовки фахівців для судово-медичної експертизи;

18.8.4. видавати організаційно-методичні матеріали з судово-медичної експертизи.

18.8.5. Голова Державної судово-медичної експертної служби України несе відповідальність за:

18.5.1. належну якість виконаних судово-медичних експертиз у державних спеціалізованих установах;

18.5.2. доцільне та економне витрачання фінансових коштів, матеріалів, реактивів та інших матеріальних цінностей;

18.5.3. ефективне управління державною власністю, що перебуває на балансі Державної судово-медичної експертної служби України.

18.6. На виконання своїх повноважень Голова Державної судово-медичної експертної служби України видає накази та контролює їх виконання. Накази Голови Державної судово-медичної експертної служби України можуть бути оскаржені до адміністративного суду.

18.7. За відсутності Голови Державної судово-медичної експертної служби України виконання його обов'язків покладається на заступника.

Стаття 19. Територіальні бюро Державної судово-медичної експертної служби України

19.1. Територіальні бюро судово-медичної експертизи є державними спеціалізованими установами, що входять до структури Державної судово-медичної експертної служби України.

19.2. Територіальні бюро судово-медичної експертизи створюються в Автономній Республіці Крим, містах Києві та Севастополі, областях, районах, містах України.

19.3. Керівників територіальні бюро судово-медичної експертизи призначає на посаду та звільняє з посади Голова Державної судово-медичної експертної служби України.

19.4. Основною діяльністю територіальних бюро є проведення судово-медичних експертиз, що призначаються особою, яка проводить дізнання, слідчим, прокурором, суддею чи судом з метою дослідження на підставі спеціальних знань матеріальних об'єктів, що містять інформацію про обставини справи.

19.5. Завдання територіальних бюро:

19.5.1. забезпечення та проведення судово-медичних експертиз трупів у випадках насильницької смерті або при підозрі на застосування насильства, а також за інших обставин, що обумовлюють необхідність проведення такої експертизи, для вирішення питань, поставлених особою, яка проводить дізнання, слідчим, прокурором, суддею чи судом;

19.5.2. забезпечення та проведення судово-медичної експертизи потерпілих, обвинувачених та інших осіб для визначення характеру та ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, з приводу статевих злочинів та вирішення інших питань, поставлених особою, яка проводить дізнання, слідчим, прокурором, суддею чи судом;

19.5.3. забезпечення та проведення судово-медичної експертизи речових доказів;

19.5.4. забезпечення та проведення судово-медичної експертизи за матеріалами кримінальних та цивільних справ;

19.5.5. забезпечення участі судово-медичних експертів у судових засіданнях, а також як фахівців у галузі судової медицини при проведенні невідкладних та інших слідчих дій;

19.5.6. підвищення якості експертизи шляхом впровадження у судово-медичну практику нових методів дослідження та постійним удосконаленням діяльності судово-медичних експертів;

19.5.7. забезпечення проведення експертиз у встановлені строки;

19.5.8. систематичне інформування керівників закладів охорони здоров'я про всі дефекти та недоліки у наданні медичної допомоги населенню, що були виявлені при проведенні судово-медичних експертиз;

19.5.9. забезпечення участі судово-медичних експертів у клінічних та клініко-анатомічних конференціях;

19.5.10. негайне повідомлення відповідних служб охорони здоров'я про випадки гострозаразних, у тому числі особливо небезпечних, захворювань, що були виявлені;

19.5.11. узагальнення та аналіз судово-медичного матеріалу з метою проведення органами охорони здоров'я заходів профілактики виробничого, вуличного та побутового травматизму, отруєнь, алкоголізму, наркоманії, токсикоманії, раптової смерті та інших питань, що можуть сприяти поліпшенню медичного обслуговування населення;

19.5.12. проведення заходів щодо спеціалізації та підвищення кваліфікації судово-медичних експертів шляхом періодичного проходження підготовки в вищих навчальних закладах державної форми власності;

19.5.13. систематичне проведення роботи з підвищення ділової кваліфікації працівників бюро;

19.6. В адміністративно-господарському, організаційному та науково-методичному відношенні всі територіальні бюро судово-медичних експертиз підпорядковані Державній судово-медичній експертній службі України.

19.7. Чисельність штатів територіальних бюро затверджується Головою Державної судово-медичної експертної служби України згідно з діючими нормативними навантаженнями та штатними нормативами.

19.8. Керівництво діяльністю територіального бюро здійснюється на засадах єдиначальності керівником бюро.

19.9. Територіальні бюро судово-медичних експертиз користуються правами юридичної особи, мають печатки (в тому числі, гербову) та штампи із зазначенням своєї повної назви.

Відділи та відділення бюро мають печатки (просту, для пакетів) та штампи із зазначенням своєї повної назви.

19.10. Територіальні бюро судово-медичних експертиз ведуть документацію та надають звіти, що стосуються судово-медичної експертизи, за формами і за приналежністю у строки, затверджені Державною судово-медичною експертною службою України.

Бухгалтерські, статистичні та інші звіти здійснюються відповідно до чинного законодавства.

19.11. Територіальні бюро можуть бути навчальними базами вищих медичних навчальних закладів, інститутів (факультетів) удосконалення лікарів.

19.12. Науково-дослідні інститути, вищі навчальні, лікувально-профілактичні та інші установи, що входять до системи закладів охорони здоров'я України, зобов'язані сприяти територіальним бюро у виконанні завдань, покладених на них, шляхом надання науково-практичної та консультативної допомоги.

19.13. Органи охорони здоров'я забезпечують територіальні бюро судово-медичної експертизи відповідними приміщеннями, обладнанням, матеріально-технічним постачанням; надають кабінети в амбулаторно-поліклінічних установах та морги в лікарнях, автомобільний транспорт, при необхідності - санітарну авіацію; всебічно сприяють судово-медичним експертам при виконанні службових обов'язків (проведення аналізів, консультація спеціалістів, участь в комісіях тощо).

Стаття 20. Фінансування судово-медичної експертної діяльності

20.1. Діяльність Державної судово-медичної експертної служби України та її територіальних бюро фінансується за рахунок Державного бюджету України.

20.2. Проведення науково-дослідними робіт з питань організації та проведення судово-медичних експертиз фінансується за рахунок Державного бюджету України.

20.3. Проведення судово-медичних експертиз державними спеціалізованими установами у кримінальних провадженнях за дорученням слідчого, прокурора, суду та у справах про адміністративні правопорушення здійснюється за рахунок коштів, які цільовим призначенням виділяються цим експертним установам з Державного бюджету України.

20.4. Проведення судово-медичних експертиз здійснюється за рахунок коштів, які безпосередньо і цільовим призначенням виділяються цим експертним установам з Державного бюджету, за винятком випадків, передбачених п. 20.5 цієї статті.

20.5. Проведення судово-медичних експертиз у кримінальному провадженні державними спеціалізованими установами, судово-медичними установами на замовлення підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, їх захисників, законного представника, потерпілого, його представника здійснюється за рахунок замовника.

20.6. Витрати на проведення судово-медичних експертиз у цивільних і господарських справах відшкодовуються в порядку, передбаченому Кабінетом Міністрів України.

20.7. Проведення інших експертних досліджень і обстежень державними спеціалізованими установами Державної судово-медичної експертної служби здійснюється за рахунок замовника.

Стаття 21. Охорона державних спеціалізованих установ, що проводять судово-медичні експертизи

21.1. Охорона приміщень і територій державних установ судово-медичних експертиз забезпечуються Національною гвардією України за рахунок коштів, що виділяються їй на цю мету з Державного бюджету України.

Стаття 22. Інформаційне забезпечення

22.1. Підприємства, установи, організації незалежно від форми власності зобов'язані надавати безоплатно інформацію, необхідну для проведення судово-медичних експертиз, державним спеціалізованим установам, а також, за згодою, натурні зразки або каталоги своєї продукції, технічну документацію та іншу інформацію, необхідну для створення й оновлення методичної та нормативної бази судово-медичної експертизи. Державні спеціалізовані установи, судово-медичні експерти та залучені фахівці, що проводять судово-медичні експертизи, у разі отримання інформації, що становить державну, комерційну чи іншу охоронювану законом таємницю, повинні забезпечити нерозголошення цих відомостей.

22.2. Державні спеціалізовані установи, що проводять судово-медичні експертизи, мають право одержувати від судів, органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування знаряддя кримінального правопорушення та інші речові докази, щодо яких

закінчено кримінальне провадження, для використання в експертній і науковій діяльності.

Стаття 23. Кадрове забезпечення

23.1. Підготовка фахівців для державних спеціалізованих установ, що проводять судово-медичні експертизи, здійснюється вищими навчальними закладами; спеціалізація та підвищення кваліфікації проводяться на курсах та у спеціальних закладах Міністерства охорони здоров'я України, Державної судово-медичної експертної служби України.

23.2. Для забезпечення належного професійного рівня фахівці, які не є працівниками державних спеціалізованих установ і отримали кваліфікацію судово-медичного експерта, крім тих, які мають науковий ступінь, один раз на три роки повинні пройти курси удосконалення в державних спеціалізованих установах Державної судово-медичної експертної служби України відповідно до спеціальності та підтвердити рівень своїх професійних знань.

23.3. Вивчення потреб у підготовці, спеціалізації та підвищенні кваліфікації експертів, а також розроблення пропозицій щодо задоволення цих потреб здійснюються Державною судово-медичною експертною службою України.

Розділ VI ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через десять днів після його офіційного оприлюднення.

2. До приведення актів законодавства у відповідність із цим Законом їх положення застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня опублікування цього Закону:

3.1. утворити на підставі цього Закону Державну судово-медичну експертну службу України.

3.2. привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

3.3. прийняти нормативно-правові акти, що впливають із цього Закону;

3.4. забезпечити перегляд і приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність цим Законом;

4. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

4.1. У Законі України «Про судову експертизу» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 28, ст. 232):

у статті 7 частину другу викласти в такій редакції:

«До державних спеціалізованих установ належать:

науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України;

установи Державної служби судово-медичної експертизи України;

експертні служби Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Служби безпеки України та Державної прикордонної служби України. У вказаних органах не може здійснюватися судово-медична експертиза.

Виключно державними спеціалізованими установами здійснюється судово-експертна діяльність, пов'язана з проведенням криміналістичних, судово-медичних і судово-психіатричних експертиз.

Для проведення деяких видів експертиз, які не здійснюються виключно державними спеціалізованими установами, за рішенням особи або органу, що призначили судову експертизу, можуть залучатися крім судових експертів, також інші фахівці з відповідних галузей знань»;

4.2. У Кримінальному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88):

статтю 69 викласти в такій редакції:

«1. Експертом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями, має право відповідно до закону на проведення експертизи і якій доручено провести дослідження об'єктів, явищ і процесів, що містять відомості про обставини вчинення кримінального правопорушення, та дати висновок з питань, які виникають під час кримінального провадження і стосуються сфери її знань.

2. Не можуть бути експертами особи, які перебувають у службовій або іншій залежності від сторін кримінального провадження або потерпілого.

3. Експерт має право:

- 1) знайомитися з матеріалами кримінального провадження, що стосуються предмета дослідження;
- 2) заявляти клопотання про надання додаткових матеріалів і зразків та вчинення інших дій, пов'язаних із проведенням експертизи;
- 3) бути присутнім під час вчинення процесуальних дій, що стосуються предметів та об'єктів дослідження;
- 4) викладати у висновку експертизи виявлені в ході її проведення відомості, які мають значення для кримінального провадження і з приводу яких йому не були поставлені запитання;
- 5) ставити запитання, що стосуються предмета та об'єктів дослідження, особам, які беруть участь у кримінальному провадженні;
- 6) одержати винагороду за виконану роботу та відшкодування витрат, пов'язаних із проведенням експертизи і викликом для надання пояснень чи показань, у разі, якщо проведення експертизи не є службовим обов'язком особи, яка залучена як експерт;
- 7) заявляти клопотання про забезпечення безпеки у випадках, передбачених законом;
- 8) користуватися іншими правами, передбаченими законом.

4. Експерт не має права за власною ініціативою збирати матеріали для проведення експертизи. Експерт може відмовитися від давання висновку, якщо поданих йому матеріалів недостатньо для виконання покладених на нього обов'язків. Заява про відмову має бути вмотивованою.

5. Експерт зобов'язаний:

- 1) особисто провести повне дослідження і дати обґрунтований та об'єктивний письмовий висновок на поставлені йому запитання, а в разі необхідності - роз'яснити його;
- 2) прибути суду і дати відповіді на запитання під час допиту; надати письмові пояснення щодо висновку на вимогу слідчого або прокурора;
- 3) забезпечити збереження об'єкта експертизи. Якщо дослідження пов'язане з повним або частковим знищенням об'єкта експертизи або зміною його властивостей, експерт повинен одержати на це дозвіл від особи, яка залучила експерта;

4) не розголошувати без дозволу сторони кримінального провадження, яка його залучила, чи суду відомості, що стали йому відомі у зв'язку з виконанням обов'язків, або не повідомляти будь-кому, крім особи, яка його залучила, чи суду про хід проведення експертизи та її результати;

5) заявити самовідвід за наявності обставин, передбачених цим Кодексом.

6. Експерт невідкладно повинен повідомити особу, яка його залучила, чи суд, що доручив проведення експертизи, про неможливість проведення експертизи через відсутність у нього необхідних знань або без залучення інших експертів.

7. У разі виникнення сумніву щодо змісту та обсягу доручення експерт невідкладно заявляє клопотання особі, яка призначила експертизу, чи суду, що доручив її проведення, щодо його уточнення або повідомляє про неможливість проведення експертизи за поставленим запитанням або без залучення інших осіб».

Голова Верховної Ради

України

О.Турчинов